

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 28. Den 13 Juli 1799.

Forgivninger.

(Fortsættelse af Fattigvæsens Planen.)

H. Om Fattiges Begravelser.

- 121) Naar nogen ved Fattigvæsenet Indskrevenboet, sørger Distriktets Forstander, i fornødent Fald, for dennes Begravelse paa Fattigvæsenets Bekostning. Har den Afsøde sat i Liigkasse og Fattigvæsenet har fortsat hans Tilskud, oppebærer det Liigkasse-Penge, imod at besørge saadan Jordefærd, som derfra er givet for dem, hvis Liigkasse-Penge det har oppebåret.
- 122) I andet Fald begraves han for Fattigvæsenets Regning, forsaavidt hans Efterladenskab dertil ei er tilstrækkeligt.
- 123) Ingen Bogholder eller Kasserer ved nogen Liig- eller Begravelses-Kasse maa udbetale Begravelses-Pen-

Penge, førend Attesten om Dødsfaldet er paategnet af Fattigvæsenets Bogholder: at Fattigvæsenet ei besfatter sig med Begravelsen; skeer dette uden saadant Beviis, erstatter den Udbetalende Fattigvæsenets mulige Tab.

- 124) Med de militære Pensionisters Begravelse forholdes som hidtil har haft Sted efter Militær-Staternes Indretninger.

I. Om Forseelser og Straffe.

- 125) Ingen maa betle, men enhver, som ei kan forsørge sig selv, skal anmelde sig for Fattigvæsenet (§ 37) og derfor forses med Arbeid eller Almisse.
- 126) For Betlere ansees alle de, som i eller udenfor Huse bede om eller modtage Almisse; som spille eller synge o. s. v., eller fremvise Legems Bræk, for at tilvende sig Gave.
- 127) Hvo som betler, hendsømmes til Fattigvæsenets Evangs-Arbeidshuus: førstegang fra 1 til 3, andengang fra 3 til 6 Maaneder, trediegang fra 6 Maaneder til et Aar. Betler han oftere, da i dobbelt saa lang Tid, som han sidstegang har været idømt.
- 128) Til at bestemme den længere eller kortere Tid mellem 1 og 3 Maaneder o. s. v., kommer især i Betragtning: den Skyldiges Alder, Opdragelse, Forslighed, hans Adfærd ved Betleriet o. s. v.
- 129) Dersom den Skyldige staaer i virtelig militær Tjeneste, dømmes han efter de militære Loves Bestem-

stemmelser for saadan Forseelse. Saabannes Koner og Børn, samt militære Pensionister o. s. v., dommes som civile Fattige.

- 130) Fattigvæsenets Evangsarbeidshuus skal være afsondret fra alle andre Tugt- eller Evangshuse og staae under Fattigvæsenets Direktion alene. Arbeidernes Fordeling og Behandling deri bestemmes i et særskildt Reglement efter følgende Grundsatninger: 1) Der indrettes i det Arbeidstuer og eensomme Fængsler. 2) Hver Arbeidstue indrettes rummelig og lys, særskildt for Mandfolk og Fruentimmer. 3) Hvert eensomt Fængsel skal være over Jorden, tørt og reentligt. 4) For Betleri alene dommes ingen i eensomt Fængsel; men de, som ere skyldige i gjentaget Betleri eller fornærmelig Opsørsel mod Opbringerne, dommes tillige dertil $\frac{1}{4}$ Deel af den Tid, som for deres Ophold i Evangshuset bestemmes: hvilken Tid dog Politikommissionen kan afforte, naar den Indsluttede viser Fortrydelse og Forsæt om Forbedring. 5) Med eensomt Fængsel, straffes og de Forseelser, som i Evangshuset selv begaaes, som Tillæg til den for bestemte Straffetid. 6) I Arbeidstuerne taales ingen Vedtægning, Stoi, Latter eller usornaden Samtale. I de eensomme Fængsler maa ingen tale eller see den Indsluttede, uden den som bringer Maden eller renser Fængslet. 7) Sund og tarvelig Spise, og reent godt Vand gives dem, som ere indsatte i Evangshuset, men dem

dem tilstædes ei Brændevine, Kaffe eller deslige. 8) Enhver ansættes til det Tvangshuusarbeid, som kan indbringe meest, og maa arbejde saameget, han kan. Betaling anstaaes ham derfor efter gangbar Arbeidspris, hvortilmod han bør gøtgjøre Tvangshuset sin Underholdning. Fortjener han mere, oplægges det for ham, til han udgaaer; kan han ei fortjene saa meget, tilskydes det Øvrige, som Almisse. 9) Syge, som trænge til vedvarende Kuur, bringes til eet af Sygehospitalerne, og derfra igjen, naar de ere helbrede, til Tvangshuset, hvor de forblive, til den bestemte Tid, uden Afbrotning, er udløben. 10) For Børn under 15 Aar indrettes Underviisningsanstalter i Tvangshuset, og for dem bestemmes nærmere de passeligste Straffe. 11) Naar nogen udlades, henvises han til Forstanderen i det Distrikt, hvori han agter at opholde sig, for at sættes i nyttig Virksomhed, eller at faae Underviisning i, at arbejde eller Almisse. 12) Med denne Indretning har Politikommissionen særdeles Tilsyn, og sørger for, at den vorder en sand Forbedrings-Indretning, hvor de Indsatte kunne anføres til Orden, Sædelighed og Virksomhed.

13) Indtil denne Indretning kommer i Stand, hen-sættes de, for hvilke den er bestemt, i Stabens Forbedringshuus, med hvis Direktor Fattigvæsenets Di-

rektion forener sig om de med foransførte Grundsætninger overensstemmende Foranstaltninger.

- 132) Enhver Gaard eller Huus-Eier, eller Leier, bør, naar hos ham er til Huse nogen Betler eller anden Person, hvis Næringsvei han ei veed, mælde det til Distrikts-Forstanderen, under Mulkt af fra 4 til 20 Rdlr. Herbergerere eller Kroholdere, som undlade saadant, bøde fra 10 til 20 Rdlr.
- 133) Huusverter eller andre Beboere, som, imod § 147, naar en Betler eftersoges, ei ville udlevere ham af deres Huus, eller lukke op for Politibetjentere eller Fattigsogder, bøde hvergang 10 Rdlr.
- 134) Hver den, som gjør sig skyldig i Opløb, Fornærmelser eller Hinder mod Betleres Opbringere, dommes enten paa Band og Brød fra 4 til 8 Dage eller i Stadens Forbedringshuus, eller, hvis det er en indskreven Fattig, i Fattigvæsenets Tvangshuus fra 1 til 6 Maanedere.
- 135) Hvo som er de for Betleri o. s. v. hestede Personer behjælpelig i at komme ud af Arresten, bøder derfor fra 4 til 20 Rdlr.
- 136) Forældre eller Pleieforældre, som befordre eller ei hindre deres Børns Betlen, straffes som om de selv havde betlet efter 127§. Børnene straffes i første Fald ei, men det staaer Direktionen frit for at tage dem fra Forældrene.

- 137) Det forbydes alle og enhver, offentlig, uden Fattigvæsenets Direktionens Minde, at kollekttere enten for sig selv eller andre. Ingen, som forestaaer Ugeblade eller Aviser, maa derfor i dem indrykke noget Avertissement, som anraaber om Understøttelse, uden Direktionens Tilladelse. Saa maa ei heller nogen udstæde Attest om Fattigdom til Almises Indsamling. Hvo herimod forseer sig, dømmes i Mult i 2 til 20 Rdlr., og det Indsamlede falder til Fattigvæsenets Kasse.
- 138) Befindes nogen Udlænding at have kollektret, har han forbrudt sit medhavende Gods og de indsamlede Penge, og føres paa egen Bekostning ud af Landet efter Politimesterens Foranstaltning. Hvis tillige hans Pas og Dokumenter ere falske, skal han desuden arbejde i Raskhuset i 2 Maaneder, og dernæst føres ud af Landet.
- 139) Befindes Forældre, som for sig eller noget Barn have eller have haft Fattigvæsens-Understøttelse, forsamnelige i at holde deres Børn til Skolegang, eller de opdrage dem slet og i Ørkesløshed, bør Børnene, naar Advarsel ei har frugt, tages fra dem, og de selv straffes efter 1575.
- 140) Dersom konfirmerede Børn, der af Fattigvæsenet have faaet Understøttelse, befindes vanartige eller ørkesløse eller de løbe af deres Tjeneste eller Lære, strafs

straffes de tvende Gange efter 157, siden tiltales de ved den almindelige Politiret.

141) Tager nogen, uden Direktionens Tilladelse, de udsatte Børn fra deres Pleiesforældre, straffes han, dersom han er indskreven Fattig, efter 1278, hvis ei, da med at hensættes i Stadens Forbedringshuus.

142) Naar et Menneſte, overfaldet af Sygdom, findes paa en Huuseiers, eller, hvis han ei selv boer i Huset, den i Stue-Etagen boende Leiers, Fortog eller uden for hans Huus til Midten af Gaden, skal han, under Bøder af 1 til 10 Rdlr., strax indtage ham og enten mælde det for vedkommende Fattigforstander, for at den Syge kan besørges afhentet, eller og selv besørge denne til nærmeste Barbeersstue eller almindelige Hospital. I sidste Fald mældes, under samme Straf, den gjorte Foranstaltning for Forstanderen. Vil han, gøtgjøres ham denne Transports Omkostninger af Fattigvæsenet. Findes saadanne Personer om Natten paa Gaden, henbringer Vægteren dem til nærmeste Barbeersstue, hvor der drages Omſorg for dem, indtil de, efter Amts-Chirurgens Anmeldelse for Forstanderen, kunne besørges afhentede. Vægter Amtschirurg, Hyrefudst eller Vognmand sig ved at modtage, hjælpe eller befordre den Syge til vedkommende Sted, bøder han derfor fra 10 til 20 Rdlr.

143) Bøvet nogen, naar en Direktør, Fattigforstander o. s. v. indfinder sig i et Huus for at efterforske Betlere eller at undersøge deres Forsatning, som have eller attraae Understøttelse, at gjøre dem nogen Hindrer eller Overlast i Ord eller Gjerning, straffes en Saadan med Bøder fra 10 til 20 Rdlr., eller med forpørlig Straf i Fattigvæsenets Evangshuus eller Stadens Forbedringshuus. Og for at ingen skulde undskyldes sig med Uvidenhed, skulde bemældte Personer i fornødent Fald fremvise et Kort, med Fattigvæsenets i Lak astrykte Segl.

144) Vægrer nogen Skipper eller Færgemand sig ved, for billig Betaling, at bortføre nogen udenbys Fattig fra Kjøbenhavn, paa Direktionens Anmodning, bør han erlægge det Dobbelte af hvad, den Fattiges Transport til Skibets Lodseplads vilde koste. Har nogen Saadan vildende indført nogen fremmed Betler, eller nogen med urigtigt Pas eller Afseend, bøder han i første Fald fra 20 til 100 Rdlr., og i andet fra 10 til 50 Rdlr.

145) Tilforhandler Nogen sig af de Fattige Seng, Klæder, Arbeidsredskaber eller andet, som er givet eller laant disse af Fattigvæsenet, bør han, foruden at levere det tilbage, bøde fra 1 til 10 Rdlr. De Sager, som gives eller laanes de Fattige, skulde derfor mærkes saaledes, som Direktionen nærmere bekendtgjør.

(Fortsættelsen følger.)

Under

Under 12 Juni d. A. har Hs. Majestæt allernaadigst tilkjendegivet, at da den ved Reglementet af 28 Juli 1774 bestemte Natural-Forslegning af Smør for Bergarbeiderne ved Kongsberg Sølvværk er bragt i Er-faring, at være forbunden med betydeligt Tab for den kongelige Bergkasse, uden at det tilsigtede Gavn for Bergalmuen derved er ganske opnaaet, saa har Allers-høistamme været betænkt paa at træffe en saadan For-andring, hvorved Tabet herefter kunde indskrænkes, dog at de Arbeidere, som nu allerede nyde denne Natural-Forslegning, ogsaa maatte, saafremt de ønske det, frem-deles beholde samme, ligesom der og er taget Hensyn paa, at de, som herefter vorde anlagte i Sølvværkets faste Stof, skulde erholde Gotgjørelse for hvad de ved Afgang af denne Forslegnings-Artikel maatte savne til de-res nødtørstige Underholdning. I dette Piemeed ere følgende Bestemmelser fastsatte: at det maa være enhver af nuværende, til Magazin berettigede, Bergarbeidere tilladt, at frastige sig for bestandigt sin Portion Smør, hvilken de da siden ikke maae vente sig tillagt, hvorimod de enten erholde en Gotgjørelse af 5 Sk. pr. Staa-lpund, saaledes f. Ex. at første og anden Klasse, i Ste-det for at de nu nyde 4 Pund Smør maanedligt, imod at dem kortes 40 Sk., bemældte 40 Skillings maa-nedlige Afkortning ophører, og de desforuden erholde 20 Sk. Tillæg maanedligt paa deres Løn, eller, om no-gen maatte ansee saadant mere fordeelsagtigt for sig, at

til-

tillaaes Rug eller Byg, ligesledes for bestandigt, i Stedet for Smørret, saaledes: at Smørret i dette Tilfælde beregnes ifkun til 10 Sk. pr. Skaalpund, og Rugen, samt Bygget til nu varende Kortnings-Preis, nemlig: Rugen til 2 Rdlr. 88 Sk., og Bygget til 2 Rdlr. 39 Sk. pr. Tønde, saadant da maatte bevilges dem; hvortilmod de, som herefter blive anlagte i Sølvværkets faste Stok, skulde ikke have Rettighed til at erholde Smør in Natura, eller, i Stedet for dette, anden Magazin-Forslegning, men, ligesom de der frasige sig Smørret mod Gotgjørelse i Penge, nyde 5 Sk. maanedligt for hvert Skaalpund, som efter deres Klasse skulde tilkomme dem, i Følge Reglementet af 28 Juli 1774. Hvilket ved Plakat fra Rentekammeret under 14 Juni er bekendtgjort.

Da General-Postamtet har ladet forfærdige en let Post-Diligence til Brug imellem Kjøbenhavn og Korsør, i hvilken kan rummes 10 Passagerer, saa er der, under 12 Juli d. A., derfra udsærdiget en Plakat, betræffende denne Diligences Gang. Dens væsentlige Indhold er følgende:

- 1) Diligencen afgaaer fra Kjøbenhavn hver Lørdag om Sommeren Kl. 7 og om Vinteren Kl. 8 om Morgen. Over denne Afgangstid maa straffe holdes, og de, som ikke til det bestemte Klokkeslet indfinde sig, tabe

tabe hvad de ved Indskrivningen have erlagt. De som ville følge med samme her fra Staden, kunne lade sig indskrive paa det altonaer og jydsk Post-Kontor om Fredag Eftermiddag, dog saaledes, at fra Kl. 2 til 5 om Eftermiddagen indskrives alene de, som agte at følge med Pakkeposten længere hen, end til Korsør, og, som altsaa, efter at være befordrede med Diligencen til sidstbenævnte Sted, videre følge med Post-Jagten om Søndagen over Beltet og derafra med den almindelige Pakkepost. Fra Kl. 5 til 9 om Fredag Aften kunne og, foruden dem, som ville længere hen, indskrives Passagerer til Stederne i Sjælland, og naar flere paa engang mælde sig, end man kan imødtage, gives dem, som ville længst hen, Fortrinnet. I Roskilde, Ringsted og Slagelse kunne ligeledes Passagerer medtages, naar ved Diligencens Ankomst Rum til dem haves, med Jagttagelse af den ovenansførte Regel, i Henseende til hvem der af flere, som ikke alle kunne medtages, skal have Fortrinnet.

- 2) Om Sommeren kan Diligencen, naar den herfra afgaaer om Lørdag Morgen, være meget betimelig i Korsør samme Dags Aften, da de, som ere overdragne Befordringen, skulle præstere denne, i det længste i en Time pr. Meil, og i øvrigt skal Diligencen ikke opholdes paa Mellem-Stationerne længere end een Time paa den Station, hvor de Reisende, om de ville, kunne spise til Middag, og som bestemmes

mes at blive paa Udreisen i Ringsted om Sommeren og i Roskilde om Vinteren; men paa ethvert af de øvrige Stationer maa Opholdet ikke være længere end $\frac{1}{2}$ Time. Det maa ikke være Postillionen tilladt at bede østere, end een Gang imellem hver Station, og det maa i det længste medtage $\frac{1}{2}$ Time. Fra disse Bestemmelser maa, end ikke med samtlige Passagerers Samtykke, paa nogen Maade afviges.

3) Om Vinteren behøver Diligencen ikke at gaae længere Løverdag Aften end til Krebshuset, hvorfra den igjen maa afgaae Kl. 5 om Søndag Morgen, paa det at de Passagerer, som agte sig over Veltet, kunne komme betids nok til Korsøer.

4) Diligencen gaaer igjen tilbage fra Korsøer til Kjøbenhavn, naar den fra Hamborg ankommende Pakkepost, som om Søndagen afgaaer fra Nyborg til Korsøer, indtræffer paa dette sidstbemældte Sted; men skulde dette, som undertiden er Tilfældet, skee sildigt om Søndag Aften, overlades det til Passagererne, isald de alle derom kunne blive enige, at forblive i Korsøer indtil Mandag Morgen, da i saa Fald Diligencen kan om Sommeren ankomme betimeligent til Kjøbenhavn Mandag Aften; men, naar dette om Vinteren ikke kan skee, maae de overligge i Roskilde om Natten. I Tilfælde at samtlige Passagerer ikke blive enige om, at overligge i Korsøer Natten til Mandag, og Diligencen altsaa strax dersfra afgaaer,

fort.

fortsætter den Reisende uafbrudt, uden videre Ophold, end det som er bestemt paa Stationerne i 2den Post, og ansees Knebshuset, som det bekvemteste Sted, hvor Passagererne kunne tage Forsristning eller spise, hvorfor Diligencen skal opholde sig der en Time.

- 5) I Henseende til Passagerers Antagelse til at følge med Diligencen fra Korsør til Kjøbenhavn iagttages følgende: Postkontorerne paa hiin Side Beltet skulle, naar Reisende lade sig indskrive til at følge med den hertil indgaaende Pakkepost længere end til Korsør, underrette Bedkommende om, at de kunne fra sidstnævnte Sted blive befordrede med Diligencen, da det berøer paa den Reisende selv, om den vil gjøre Brug af denne Befordring og dertil lade sig indskrive, som da i Indskrivnings-Beviset anmærkes; dog erlægges ikke den for Diligencen bestemmende høiere Fragt, forinden paa Korsør Post-Kontor: ligeledes kunne og de Reisende, som ikke fra Ufgangsstedet have ladet sig indtegne til at følge med Diligencen, vende i Korsør indskrevne til at følge med samme, naar Rum er tilovers. Naar, fra Stæderne paa hiin Side Beltet, saa mange Passagerer maatte være indskrevne til at følge med Diligencen, at de ikke alle kunne rummes, skulle de, som ere komne længst borte fra, have Fortrinnet og de øvrige maae da vedblive at følge med den almindelige Pakkepost. I øvrigt kan og paa Ind- ligesom paa Udreisen, Passagerer imodta-
- ges

ges til Dilligencen paa Stationerne i Sjælland, naar Plads er tilovers.

- 6) Da Sæderne i Dilligencen ere nummererede, saa overlades det til de Reisende, som afgaae med samme fra Kjøbenhavn, at vælge Plads i den Orden, som de mælde sig til at indskrives, hvorefter paa det for Indskrivningen fra Postkontoret udstedende Beviis anføres det Nummer paa Sædet, som den, der er meddeelt Beviset, skal have. Naar Dilligencen gaaer tilbage fra Korsøer, iagttages i Henseende til Passagerernes Sæde denne Orden: at de, som ere komne længst borte fra, have Valget, og iblant flere fra eet Sted, den, som først er indskrevet, hvilket paa Beviset af det Postkontor, hvor Indskrivningen skeer, maa anmærkes.
- 7) De Reisende, som følge med Dilligencen, kunne, ligesom andre Reisende der følge med Pakkeposten, medtage 50 Pds. Bægt, men da Kufferter eller Kasser ikke kan medtages i Dilligencen, saa maae de være tilfreds med, at disse, saavelsom det øvrige Reisetøj, der ikke bekvemmeligen kan modtages i Dilligencen, følger med den almindelige Pakkepost.
- 8) I Dilligencen maa ikke røges Tobak, og naar der maatte blive Spørgsmaal om Kullegardinerne alle eller tildeels skulle optrækkes eller nedhænge, da maa dette afgjøres imellem Passagererne indbyrdes ved de fleste Stemmer.

9) Fragten betales ved Indskrivningen med 24 $\text{\textit{R}}.$ danske pr. Miil, og desuden betales de sædvanlige Indskrivnings-, Litsenbroder- og Attest-Penge, samt de ved Pakkepost-Taxten fastsatte Drikkepenge undervejs. For Børn, som ikke ere over et Par Aar gamle og som da af Vedkommende holdes paa Skjødets, betales intet, men for ældre Børn indtil omtrent 10 Aar gamle betales halv Fragt, samt halve Indskrivnings- og Attestpenge m. v., dog maa der altid følge en voksen Person med dem.

10) Dilligencen afgaaer herfra 1ste Gang Løverdageden 27 Juli om Morgenen Kl. 7, i øvrigt vedbliver den almindelige Pakkepost, med hvilken Passagerer ligeledes som sædvanlig, kunne følge, at afgaae herfra hver Løverdags Formiddag Kl. 11.

Blandede Efterretninger.

Da Cancelliet har bragt i Erfaring, at endeel Skifter- og Auktions-Forvaltere i Danmark beregne sig Godegjørelse for deres Befordringer til og fra de Steder, hvor de holde Skifter og Auktioner, hvortil disse Embedsmænd dog ingen Hjemmel have; ligesom og Sporsæt-Reglementet udtrykkeligen forbyder saadant i Norge, hvor Distrikterne ere langt vidtløftigere; saa har bemældte Kollegium foredraget Hs. Majestæt denne Sag, hvorefter Allerhøistfamme under 7 Mai d. A. allernaadigst har behaget at resolve:

"At de vedkommende Rættens Betjente ei tilkomme nogen Gotgjørelse for Reise-Umkostninger ved de omhandlede Forretninger, enten under Navn af Besørgelse, eller Dødspenge, og at samme hverken maa fordræ eller imodtages; hvorimod Auktions- og Skifte-Forvaltere kan lade Forseilinger, Registeringer og Auktioner, i Huusmænds eller andre Fattiges Boer forrette ved bestillede Fuldmægtiger i Distriktet, paa disses eget Ansvar, til hvilken Ende nævnte Fuldmægtiger kan forsynes med mindre Protokoller, som autoriseres af Amtmanden; dog at det passerende siden indføres i Hoved-Skifte- eller Auktions-Protokollen, ved hvilken ogsaa de mindre Protokoller skal lægges in originali som Bilage, naar de ere blevene fuldfærvne."

Denne Resolution er under 6 Juli d. A. meddeelt samtlige Amtmand, Grever og Baroner i Danmark til videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende.

Ved et af nu afs. Anne Christine Halvpap af Kjøbenhavn den 19 Dec. 1797 oprettet og under 14 Juni 1799 konfirmeret Testament, er blandt andet givet 200 Rdl. til St. Petri Kirkes fattige Pigeskole her i Staden.

Ledigt Embede.

Under General-Postamtet: Postmester-Embedet i Kjøge.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 12 Juli er Sognepræsten for Ferring Menighed, J. Bloch, konfirmeret til Sognepræst for Lønborg og Egvad Menigheder i Ribe Stift.

Under Generalitetet: Den 5 Juli er Gartner Baumann beskikket til Voldmester ved Kjøbenhavns Fæstning i afsøde Voldmester Rømers Sted.

Under Rentekammeret: Den 28 Juni er Jørgen H. Jørgensen udnævnt til Skovfoged i Handewitzholt i Glensborg Amt i afsøde Skovfoged Thorsens Sted.